

Григорій Охріменко, Ігор Маркус,
Володимир Савицький, Юрій Мазурик

АРХЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТКИ ГОРОХІВСЬКОГО РАЙОНУ

с. Бережанка

На території населеного пункту знайдено крем'яний наконечник стріли доби бронзи.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минувле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на територіях Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 60–62.

м. Берестечко

На території міста знайдено кам'яні свердлені і кремінні сокири городоцько-здовбицької культури доби бронзи. 1962 року виявлено ґрунтове поховання городоцько-здовбицької культури. Біля кістяка були крем'яний кинджал та наконечники стріли.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 118.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.
3. Сवेशніков І. К. Історія населення Передкарпаття, Поділля і Волині в кінці III – на початку II тисячоліття до н. е. / І. К. Сवेशніков. – К. : Наук. думка, 1974. – Рис. 13, 39.
4. Фонди Берестечківського краєзнавчого музею.

с. Борисковичі

За 1,5 км на північний захід від села в заплаві р. Липи (лівої притоки р. Стир) розташоване прямокутне городище з матеріалами ранньозалізного та давньоруського часу.

В уроч. Вали – давньоруське городище.

Джерела

1. Зварич В. В., Пелещин Н. А., Чайка Р. М. Разведки на Волини // Археологические открытия 1976 г. – М. : Наука, 1977. – С. 297–298.
2. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 118.
3. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.
4. Ратич О. О. Древньоруські археологічні пам'ятки на території західних областей УРСР : монографія / О. О. Ратич. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – С. 2–5, 62.

с. Борочиче

На рівнині біля села – давньоруське городище круглої форми, оточене потужним валом. Культурний шар пам'ятки давньоруського часу. Городище обстежене М. Тихановою 1958 року.

1928 року біля села було знайдено скарб золотих і срібних речей з монетами, датованими 62–218 рр. н. е. (від часів правління Веспасіана до імператорства Септимія Севера), а також золотий медальйон імператора Йовіана (363–364 рр.). Загальна вага скарбу – 50 кг.

Джерела

1. Археологічні пам'ятки Української РСР : короткий список / відп. ред.: Телегін Д. Я. – К. : Наук. думка, 1966. – С. 61.
2. Брайчевський М. Ю. Римська монета на території України / М. Ю. Брайчевський. – К. : Вид-во АН УРСР, 1959. – С. 124.
3. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 118–119
4. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.
5. Тиханова М. А. Борочицкий клад / М. А. Тиханова // Советская археология. – М., 1960. – № 1. – С. 196 – 204.

с. Брани

Неподалік від села було виявлено скарб срібних римських монет II ст. до н. е. та два золоті медальйони імператора Траяна.

В уроч. Замчисько – округле городище давньоруського часу.

Джерела

1. Археологічні пам'ятки Української РСР : короткий список / відп. ред.: Телегін Д. Я. – К. : Наук. думка, 1966. – С. 61.
2. Брайчевський М. Ю. Римська монета на території України / М. Ю. Брайчевський. – К. : Вид-во АН УРСР, 1959. – С. 124.
3. Історія міст і сіл УРСР. Волинська область / гол. редкол.: Тронько П. Т. та ін. – К. : Головна редакція УРЕ АН УРСР, 1970. – Т. 3. – С. 206.
4. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
5. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.

с. Бужани

За селом виявлено середньовічний могильник з трупопокладенням в довбаних колодах.

Джерела

1. Археологічні пам'ятки Української РСР : короткий список / відп. ред.: Телегін Д. Я. – К. : Наук. думка, 1966. – С. 61.
2. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
3. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.

с. Волиця-Дружкопільська

Біля села розташоване поселення лужицької культури. Поблизу – могильник із тілоспальними урановими похованнями поморської культури XV–II ст. до н. е.

Джерела

1. Історія міст і сіл УРСР. Волинська область / гол. редкол.: Тронько П. Т. та ін. – К. : Головна редакція УРЕ АН УРСР, 1970. – Т. 3. – С. 206.
2. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.

3. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.

с. Вербів

Біля села виявлено широкий, з пологою краєвою ретушшю відщеп доби бронзи.

Джерела

1. Історія міст і сіл УРСР. Волинська область / гол. редкол.: Тронько П. Т. та ін. – К. : Головна редакція УРЕ АН УРСР, 1970. – Т. 3. – С. 207.
2. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.

с. Галичани

Уздовж правого берега р. Липи (лівої притоки Стиру) – три ранньослов'янські поселення, відкриті і досліджені І. Русановою.

У лісі за селом – курган.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.
3. Русанова И. П. Раскопки курганов на Волыни / И. П. Русанова // Археологические открытия 1969 г. – М., 1970. – С. 278–279.

м. Горохів

У місті знайдено урну з двома вушками лужицької культури. Також тут виявлено залишки давньоруського городища та курганів того самого часу.

Джерела

1. Археологічні пам'ятки Української РСР : короткий список / відп. ред.: Телегін Д. Я. – К. : Наук. думка, 1966. – С. 63.

2. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
3. Населення Прикарпаття і Волині за доби розкладу первіснообщинного ладу та в давньоруський час / відп. ред.: О. П. Черниш. – К. : Наук. думка, 1976. – С. 172.
4. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.

с. Гумнище

На території села відкрито багаточислове поселення епохи палеоліту, черняхівської культури доби бронзи, а також – середньовічне поселення, розташоване за 0,3–0,4 км на південь від села на краю надзаплавної тераси.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.

с. Довгів

Біля села виявлено кераміку межановицької та стжижовської культур. Знайдено фрагменти посуду стжижовської культури із «розчесами» на поверхні виробів, виконаними віхтем трави.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 60–62.

с. Жабче

На території села знайдено золоті та срібні римські монети.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Кропоткин В. В. Клады римских монет на территории СССР / В. В. Кропоткин // Свод археологических источников. – М. : Изд-во АН СССР, 1961. – Вып. Г 4–4. – С. 52.
3. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.

с. Загаї

За 1,5 км на схід від села на лівому березі р. Черногузки – багатопшарове поселення вельбарської культури і давньоруського часу. Досліджене в 1985 та 1987 рр. Д. Козаком, М. Кучинком і В. Шкоропадом. Відкрито житла-напівземлянки, пекарню і слов'янське святилище з кам'яним ідолом II ст. до н. е. Знайдено кераміку стжижовської культури.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

с. Звиняче

З околиць села походять два крем'яних долота доби бронзи, одне з них зроблене з уламка сокири. Виявлено також фрагмент великої нешлифованої сокири.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на територіях Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 63.

с. Іванівка

На західній околиці села знайдено уламок плоскої крем'яної сокири, крем'яні вироби доби бронзи, фрагменти посуду зі шнуровим орнаментом, кераміку вельбарської культури та періоду Давньої Русі.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минувле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 63.

с. Квасів

За селом виявлено мезолітичну стоянку.

На території населеного пункту – двошарове поселення стжиковської та тшинецько-комарівської культури.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

с. Колодеже

1981 року на території села було знайдено кам'яну свердлену сокиру доби міді-бронзи.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

с. Колпитів

На території села знайдено уламки посуду, що належать до культури кулястих амфор.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на територіях Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Колмів

На правому березі р. Липи піднято кам'яні підокруглі відбивачі та розтирачі для зернотерок (усього 5 екземплярів).

Знахідка п'яти правильних пластин з ретушшю та скребла вказує на перспективність пошуків поселень енеоліту (маліцької, трипільської або волино-люблінської культур). Звідси походить також заготовка сокири доби бронзи.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на територіях Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Красів

На території села знайдено золотий солід IV ст. до н. е. імператора Юліана.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Кропоткин В. В. Клады римских монет на территории СССР / В. В. Кропоткин // Свод археологических источников. – М. : Изд-во АН СССР, 1961. – Вып. Г 4–4. – С. 52.
3. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

с. Липа-1

Поселення (можливо, майстерня) доби бронзи розташоване за 3,5 км на південь від південної окраїни села та займає піщану, півовальної форми дюну загальною площею 400x260 м, витягнуту з заходу на схід.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минувле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Липа-2

На території села виявлено двошарове поселення та майстерню доби бронзи, а також поселення черняхівської культури, що локалізуються за 2,5 км на південь від сільської ферми.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минувле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Липа-3

Поселення розташоване за 1,3 км на північ від пам'ятки Липа-2 і займає береговий мис на краю тераси. Зібрано кілька фрагментів кераміки доби бронзи і давньоруського періоду, крем'яних відщепів та заготовок серпів.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минувле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Липа-4

На території села – багатшарове поселення епохи бронзи, черняхівської культури та давньоруського періоду, що займає оваль-

ну в плані надзаплавну терасу розміром 200x300 м і висотою близько 1,5 м.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минувле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на територіях Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Лобачівка

На території населеного пункту було випадково знайдено кам'яну свердлену та крем'яну клиноподібну сокири городоцько-здовбицької культури.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.
3. Фонди Берестечківського народного музею.

с. Марковичі

В уроч. Замок Княгині Марусі розташоване городище, котре пізніше використали під спорудження замку.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.
3. Sunkałowski A. Materiały do pradziejów Wołynia i Polesia Wołyńskiego / A. Sunkałowski. – Warszawa, 1961. – S. 185

с. Мирків

Виявлено заготовку парадної кам'яної сокири клиноподібного типу, а також патиновані пластини.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 63.

с. Новосілки

В уроч. Звенигород розташоване давньоруське городище, обстежене О. Цинкаловським в 1930-ті рр. Виявлено культурний шар з археологічними матеріалами.

За селом – поселення стжижовської культури.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 184.
3. Cynkałowski A. Materiały do pradziejów Wołynia i Polesia Wołyńskiego / A. Cynkałowski. – Warszawa, 1961. – S. 187.

с. Новостав-1

Поселення епохи бронзи розташоване за 0,4–0,5 км на схід від мосту через р. Гнила Липа. Зібрано кілька фрагментів стінок і днищ ліпних посудин, а також крем'яних відщепів.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітковської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 14.

с. Новостав-2

На території населеного пункту розташоване багат шарове поселення культур шнурової кераміки, черняхівської і давньоруського періоду. Пам'ятка локалізована на лівому березі р. Гнила Липа і

займає дюньну підвищеність овальної в плані форми висотою близько 5 м та розмірами 100x250 м.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітковської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 14.

с. Новостав-3

На краю мису лівого берега р. Гнила Липа на відстані 0,5 км від церкви виявлено багатшарове поселення епохи бронзи і давньоруського періоду. Обстежене Г. Охріменком 2009 року.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітковської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 14.

с. Новостав-4

Поселення епохи бронзи розташоване приблизно за 0,2 км на південний захід від попереднього населеного пункту на території села. Його розміри становлять 150–170x200 м.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітковської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 14.

с. Новостав-5

Стоянка невизначеного часу розташована на пагорбі висотою понад 30 м (правий берег р. Гнила Липа) за 1,5 км на південний схід від церкви.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітковської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // *Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 14.*

с. Перемиль-1

На березі р. Стир розташоване городище округлої форми, периметр якого становить близько 450 м. Виявлено культурний шар і споруди давньоруського часу. Обстеження городища у 1960 р. провів П. Раппопорт. Дослідженням пам'ятки займався О. Ратич у 1963–1964 рр. Повторно обстежене Г. Охріменком 2010 року.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 119–120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.
3. Раппопорт П. А. Военное зодчество западнорусских земель X–XIV вв. / П. А. Раппопорт // *Материалы и исследования по археологии СССР. – Ленинград, 1967. – № 140. – С. 36.*

с. Перемиль-2

У селі знайдено крем'яні листоподібні вістря списів стжижовської (?) культури.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.
3. Раппопорт П. А. Военное зодчество западнорусских земель X–XIV вв. / П. А. Раппопорт // *Материалы и исследования по археологии СССР. – Ленинград, 1967. – № 140. – С. 36.*

с. Пірванче

На околиці села 1975 року було знайдено римський динарій імператора Максиміліана (235–238 рр.).

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

с. Піски

На околиці села знайдено крем'яну сокиру стжижовської культури. Під час розвідок Г. Охріменка 2010 року зібрано кераміку рубежу нашої ери.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

с. Ржищів

З території села походять знахідки крем'яних пластин з ретушшою енеолітичного часу.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минувле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на територіях Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Скірче-1

У східній частині села помітні сліди городища, на якому виявлено культурний шар. Обстеження проводив Є. Тимофеев.

У селі на березі потічка знайдено кераміку Давньої Русі та доби бронзи – розвідки Г. Охріменка 2009 року.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.
3. Ратич О. О. Древньоруські археологічні пам'ятки на території західних областей УРСР : монографія / О. О. Ратич. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – С. 11.
4. Cynkałowski A. Materiały do pradziejów Wołynia i Polesia Wołyńskiego / A. Cynkałowski. – Warszawa, 1961. – S. 192.

с. Скірче-2

На захід від попереднього городища є сліди залишків відкритого селища – виявлено культурний шар часів Київської Русі. Дослідження провів Є. Тимофеев.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.
3. Ратич О. О. Древньоруські археологічні пам'ятки на території західних областей УРСР : монографія / О. О. Ратич. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – С. 11.

с. Скірче-3

У селі був курган тшинецько-комарівської культури, розкопаний 1892 року. Біля кістяка виявлено бронзові браслети, персні, крем'яні вістря.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

с. Скриголове

У селі виявлено крем'яну, овальну в перетині сокиру доби бронзи (довжина – 11,6 см, товщина – 3,2 см). Виріб належить до стжижовської культури.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.

с. Скобелка

На території села М. Кучинком знайдено крем'яну сокиру культури лійчастого посуду.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 185.

хутір Стійло

На першій високій терасі лівого берега р. Стир – стоянка невідомого часу (палеоліт?). Пам'ятка розташована за крайньою хатою південно-західної окраїни хутора. Там само виявлено поселення епохи бронзи, а на заболоченій заплаві лівого берега Стиру оглянуто піщану дюну – висотою близько 4 м, овальну в плані, розмірами приблизно 250x120 м – з археологічними матеріалами.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітківської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 16.

с. Угринів

На території населеного пункту було знайдено відщепи з ретушшю доби бронзи.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 63.

с. Холонів

На схід від села – городище, розташоване в лісі. Пам'ятка круглої форми, її діаметр – близько 100 м.

На території села виявлено залізоплавильну піч.

Джерела

1. Кучінко М. М., Охріменко Г. В. Археологічні пам'ятки Волині / М. М. Кучінко, Г. В. Охріменко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Луцьк : Вид-во ВДУ «Вежа», 1995. – С. 120.
2. Охріменко Г. В. Населення Волині в праісторичні часи (розвиток матеріальної і духовної культури) : монографія / Г. В. Охріменко. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – С. 186.
3. Sunkałowski A. Materiały do pradziejów Wołynia i Polesia Wołyńskiego / A. Sunkałowski. – Warszawa, 1961. – S. 142.

с. Шибин-1

На східній окраїні села розташоване поселення давньоруського періоду. Пам'ятка займає невеликий мис на лівому березі р. Стир. Розміри поселення – приблизно 100x50 м.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітківської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 11.

с. Шибин-2

У населеному пункті локалізоване багаточислове поселення періоду епохи бронзи, раннього залізного віку та черняхівської культури, розташоване приблизно за 500 м від крайньої хати західної околиці села на лівому березі р. Стир; займає мис площею 80х50 м.

Джерела

1. Охріменко Г. Археологічні дослідження Т. Л. Бітковської та авторів на території Горохівського району / Г. Охріменко, О. Борисова, О. Березко, І. Маркус // *Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 11.*

с. Шклінь

На території села було виявлено крем'яну, овальну в перетині сокиру та пластини (мідного віку) з притуплюючою краєвою ретушшю.

Джерела

1. Охріменко Г. та ін. Вивчення пам'яток бронзового віку Горохівщини / Г. Охріменко, Ю. Мазурик та ін. // *Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рух опору тоталітарним і окупаційним режимам на теренах Волинської області. Горохівщина в історії Волині : наук. зб. – Луцьк, 2009. – Вип. 31. – С. 62.*